

# קול צופיין

קול צפ"ן נשא קול יחדו ירגנו

**אמור תשע"ט** השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

השיעור נמסר ע"י הרה"ג **שמואל אליהו** הרב הראשי של צפת

## עצמאות ישראל – אין לך קץ מגולה מזה

דורנו כשאין עלינו שלטון זר, נמשיך להתפלל ולקוות לבואו של המשיח במהרה."

### אורות ולא צללים

על מדינת ישראל אומר הרב: "איני רוצה לראות צללים. אני רואה במדינה אור גדול. לא הייתה מעולם תקופה רבת אור כמו תקופתנו או במדינתנו. במדינה כיום מרכז תורני חשוב. ב"ה ישנן ישיבות רבות לסוגיהן, ישיבות רגילות, ישיבות הסדר, נוער נפלא, רבנים גדולי תורה. גם ההשפעה החינוכית של מדינת ישראל טובה, אם כי יש תופעות הטעונות טיפול ותיקון. תקוותי היא שאווירה של ארץ ישראל תשפיע לטובה".

### הלל על פלאי פלאות

"אין כל ספק שבימים אלו נעשו לאבותינו ולנו ניסים ונפלאות, ואפשר לומר אפילו פלאי פלאות, שהרי רבים עמדו לכלותנו, ובאמצעים דלים הקב"ה סייע שניצלנו מהם, וידינו גברה על אויבינו. ברור הוא שניסים אלו שנעשו לנו, לא בזכותנו נעשו, אלא בזכות אבותינו ואבות אבותינו שצורפו כולם יחדיו. לפיכך ע"פ ההלכה כל מי שנעשה לו נס חייב להודות ולהלל, לשבח ולרומם את שם ה'. דוד המלך התקין פרקים מיוחדים בתהילים שייאמרו ע"י מי שנעשה לו נס. הספרדים נהגו לומר את ההלל בלא ברכה, ויש לאומרו לאחר קדיש שתקבל שלאחר 'ובא לציון'".

### העיקר הוא להתבונן בחסדים ובניסים

"העיקר הוא להתבונן בחסדים ובניסים של הקב"ה שעשה ועושה עמנו בכל שעה ובכל עת, שקמים ומתרבים האויבים עלינו מבפנים ומבחוץ, ובורך ה' עם ישראל עדיין חי וקיים! ישיבות מתרבות! עוד לא הייתה תקופה של ריבוי תורה בעם ישראל כמו בתקופה זו שאנו חיים עתה ולמרות שמדברים ומצרים את צעדי בני הישיבות, ממשיך עולם התורה לפרוח בבחינת 'כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ...' כמה אויבים יש לנו, וכמה מתכננים תכניות כנגד עם ישראל, ובחסדי ה' יתברך ויתעלה שמו אנחנו חיים וקיימים, וזהו 'והתבוננו חסדי ה'".

## דורנו זה הוא דור הגאולה והישועה

### אין לך קץ מגולה מזה

בשנת תשמ"ג, כשהוכתר מרן הרה"ג מרדכי אליהו לראשון לציון בבית הכנסת רבן יוחנן בן זכאי בעיר העתיקה בירושלים, הוא אמר את הדברים הבאים: "דורנו זה הוא דור הגאולה והישועה שעליו נאמר בש"ס (סנהדרין צ"א): ואמר ר' אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר 'ואתם הרי ישראל ענפיכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל' (יחזקאל לו, ח). והסביר רש"י ז"ל, כשתיתן ארץ ישראל פירות בעין יפה, אז יקרב הקץ ואין לך קץ מגולה יותר. וב"ה אנו רואים היום שארץ ישראל נותנת פירותיה בעין יפה, ופירותיה משובחים וטובים.

### דור של תשובה ודור של תורה

וממשיך ואומר הרב: "כמו כן רואים שמתקיימים דברי הגמרא בסוף מסכת כתובות, שאמר רבי חייא בר אשי אמר רב: 'עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות שנאמר 'כי עץ נשא פריו תאנה וגפן נתנו חילם' (יואל ב, כב)", והסביר מו"ר רשכבה"ג הרה"ג רי"ח זי"ע בספרו בן יהודע, שהכוונה לפירות הרוחניים, שכל אילני סרק של ארץ ישראל, היינו אותם בני אדם שהיו בבחינת עמי הארץ – גם הם יישאו פרי ויחזרו אל דרך התורה והיראה ויתנו פירות".

### אין שיעבוד מלכויות

בהמשך הדברים אומר הרב: "הדבר החיובי והיסודי בהקמתה של מדינת ישראל הוא קודם כל הסרת שלטון זר בארצנו. לכן התפללנו. אבל כלל עם ישראל התפלל גם לגאולה שלמה ואמיתית, דהיינו לתקופה שבה 'לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה'. לכן, לצערנו, טרם הגענו. התפללנו ואנו שואפים, שלא תהיה מחלוקת בעם ישראל, גם לך למרבה הצער טרם הגענו. אבל כל זה לא מועיב על השמחה האמיתית שזכה לה

## ומאריצות קבצם

הפסוק שהרב הזכיר לקוח מפרק ק"ז בתהלים, שמדבר על קיבוץ הגלויות של ימינו. שהרי מדובר בו על קיבוץ גלויות ממזרח וממערב ומצפון ומים. "הָיוּ לָהֶן כִּי־יָטֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד: יֶאֱמְרוּ גְאוּלֵּי ה' אֲשֶׁר גָּאֵלְם מִיַּד־צָר: וּמֵאֲרִצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמְּעַרְבֵּם מִצָּפוֹן וּמִיָּם" (תהלים קז א-ג). בגאולת מצרים נגאלו רק ממערב, ובבית שני רק ממזרח, ורק היום התקבצו יהודים מכל קצוות הארץ.

"אמר הקדוש ברוך הוא לישראל כשהייתם במצרים הייתם מפוזרים וכןסתי אתכם לשעה קלה לרעמסס, ועכשיו אתם מפוזרים בכל הארצות וכשם שקבצתי אתכם לשעבר כך אני אקבץ אתכם לעתיד לבוא, שנאמר 'ויסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ' (ישעיה יא יב) לכך נאמר 'ומאריצות קבצם'" (מדרש תהלים קז).

על השאלה מדוע לא מוזכר כאן דרום משיבים שהרוב הגדול של העולים לא הגיע מדרום, אלא ממזרח, ממערב ומצפון (עיין רד"ק ואב"ע). זו גם תשובה לשאלה למה מוזכר גם מערב וגם ים. יש אומרים שהכוונה היא לא"י הים. ובאמת הרבה עולים עלו לארץ ישראל דרך הים מאמריקה וכד'. זה גם מסביר את אריכות הפסוקים העוסקים בעלייה דרך הים.

## מי זאת עולה מן המדבר

הגמרא (ברכות נד ע"ב) לומדת מהפרק הזה את חובת ההודאה לה' על ניסים. "אמר רב יהודה אמר רב: ארבעה צריכין להודות - יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים, ויצא". הגמרא מדברת על ניסים לכל אדם ואדם, וכן ההלכה. אבל עיקר הפרק עוסק בחובת ההודאה של היוצאים מהגלות ועולים לארץ דרך המדבר או דרך הים.

ובמדרש כתיב כי לכן נאמר "גאוּלֵּי ה'" וכן בישעיהו "ופדוּי ה' ישוּבוּן". כדי שנדע כי הגאולה היא על ידו ולא על ידי אליהו הנביא או מלך המשיח. וכן מי שמסייע לעלייתם הוא כמוֹבן שליח שמגיעה לו תודה. אבל מי שהפעיל ומפעיל את כל מערך העלייה והגאולה הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו. "כִּי לֹא בְחַפְזוֹן תֵּצְאוּ וּבְמִנוּסָה לֹא תֵלְכוּן כִּי הִלֵּךְ לִפְנֵיכֶם ה' וּמֵאֲסָפְכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" (ישעיה נב יב).

## בתי צאי מבית כלא

בפרק זה אנו מודים על העולים שיוצאים מגלות שלפעמים היא בית כלא גדול, "וְיוֹצֵאֵם מִחֶשֶׁךְ וּצְלָמוֹת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִנְתֵּק: יוֹדוּ לָהֶן חֶסֶד וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם". כך היה ברוסיה עד לפני כ-30 שנה, כך הייתה סוריה בית כלא וכך היו רבות ממדינות ערב, עד שה' הכניס לראשם של ראשי הליגה הערבית שדווקא אם ישלחו את היהודים מארצם לארץ ישראל בלי כסף וממון תקרוס מדינת ישראל מבחינה כלכלית, וכך עשו. כך קמה עצת ה' בדורנו. כך גם היה כשהבריטים הכניסו למאסר כל מי שניסה לעלות לארץ ישראל ונתפס בדרך. הם נכלאו גם בכלא בקפריסין וגם באריתריאה. בהקמת מדינת ישראל כולם שוחררו ועלו לארץ, ועל זה צריך להודות לה'.

## כי אעלה ארקה לך וממנותיך ארפאך

חלק מהעלייה לארץ ישראל מביאה רפואה לעם, לכן העולים לארץ ישראל מודים לה' גם על כך. "וְיִשְׁלַח דָּבָרוֹ וְיִרְפָּאֵם וְיַמְלֵט מִשְׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לָהֶן חֶסֶד וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם" (תהלים קז כ-כא). וכן כתוב: "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם ה' נְדַחֵי יִשְׂרָאֵל וְכִנְסֵ; הִרְפָּא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמִחֶשֶׁב לְעֲצָבוֹתָם" (תהלים קמז ב-ג). וכן כתיב: "כִּי אֶעֱלֶה אֶרְכָּה לָךְ וּמִמְנוֹתַי אֶרְפָּאךְ נָאֵם ה' כִּי נִדְחָה קְרָאוּ לָךְ צִיּוֹן הִיא דֹרֵשׁ אֵין לָהּ" (ירמיה ל יז).

**"ויהי רצון שלא  
יצטרכו לדבר  
ולספר אחד  
לשני אודות  
הנסים, כיון  
שכל אחד  
ואחד יראה  
ורואה זאת  
בגלוי, מראה  
באצבעו ואומר  
זה, ומכיר  
ומודה לה' על  
הנסים, עד  
שהוא לא  
מתבייש לצאת  
בריקוד בגלל  
הנסים הגלויים"**

בסיום הפרק יש תיאור על חורבן הארץ בימי הגלות ועל בניינה בעת הגאולה. בתחילה כתיב "וַיֵּשְׁם נְהִירוֹת לְמִדְבָּר וּמִצְאֵי מַיִם לְצִמְאֻן: אֶרֶץ פָּרִי לְמִלְחָה מְרֻעֶת וְשָׂבִי בָהּ" (קו ל-לד) וכך הייתה הארץ שממה 1800 שנה עד שעלו אליה יהודים. וכשעלו היהודים התברכה הארץ במים "וַיֵּשְׁם מְדָבָר לְאִגַּם־מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם" נבנו הערים "וַיִּזְשָׁב שָׁם רַעֲבִים וַיִּכְוְנוּ עִיר מוֹשָׁב". הארץ נתנה פריה בעין יפה "וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְעוּ כֶּרְמִים וַיַּעֲשׂוּ פָרִי תְבוּאָה" וזכו לריבוי טבעי מבורך "וַיִּבְרַכֵּם וַיִּרְבּוּ מְאֹד" אפילו בבהמות "וַיִּבְהַמְתֵּם לֹא יָמְעִיט". וזכינו שכולם התקיימו בנו.

## צעד קדימה, שניים אחורה

אלא שאחרי התיאור המשמח על ברכת הגאולה אנו קוראים על נסיגה בתהליך. "וַיִּמְעָטוּ וַיִּשְׁחֻוּ מֵעֶצֶר רָעָה וַיִּגְזֹן: שִׁפָּךְ בָּזָז עַל־נְדִיבִים וַיִּתְּלֵם בְּתֵהוּ לֹא־דָרָךְ". (קז לט-מ) ובאמת נסיגה בתהליך הגאולה התרחשה גם ביציאה ממצרים, אחרי שפקד ה' את עמו הכביד פרעה את העבודה. כך היה גם בעלייה השנייה, שנקראו על ידי כורש לעלות לארץ ואחר כך הוא ביטל את הרשאתו והקפיא את הבנייה עד ימי דרייוש השני. כך גם קרה בימינו שאחרי העלייה הראשונה גירשו הטורקים כשליש מתושבי הארץ, ובאה השואה. אבל בסופו של דבר באה הברכה, הבניין והצמיחה. "וַיִּשְׁגְּבֵם אֲבִינֹן מֵעוֹנֵי וַיִּשְׁשֵׁם פִּצְצָן מִשְׁפָּחוֹת: יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְחוּ וְכָל־עַמּוּלָה קִפְצָה פִּיהָ" (קז מא-מג).

## קול דודי דופק – פקידה וזכירה

### שני שלבים בגאולה

כדי להבין מה הטעם בנסיגה הזאת יש לקרוא בדברי הרמח"ל שמסביר כי יש שני שלבים בגאולה, ואנו מזכירים אותם ב"עלה ויבוא". שלב אחד נקרא פקידה: "פקד יפקד אלוהים אתכם", ושלב אחר נקרא זכירה: "ויזכור אלוהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב". הפקידה היא פנימית נשמטית ונסתרת. על הפקידה נאמר "קול דוד דופק", שדופק אותיות פוקד, ובפקידה הזאת מתעוררות נשמות ישראל לעלות לארץ ישראל.

"ועל כן נאמר 'ומעי המו עלי'. ותדע, שבהאיר המאורות בזאת החמדה והתשוקה, אז תימשך מהם לישראל אורה גדולה ועצומה אל כל נשמותיהם ואפילו שלא נודעה בגילוי, אך נשמותיהם קבלו זאת ההארה" (מאמר הגאולה לרמח"ל). ההארה הזאת בנשמות מעוררת אותם לפעולות רבות, וביניהן לעלות לארץ ישראל מ-102 מדינות, במשך יותר מ-100 שנים. עולים ומווותרים על כל רכושם; מוותרים על מעמד ועל משרות נחשקות; מוותרים על מקום מולדתם ומגוריהם; מוותרים על השפעה ועל הכול – וכל זה מתוך ההתעוררות הנשמטית שלהם שבאה בעקבות הפקידה.

אחרי הפקידה באה הזכירה. "וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אֲבֹרֵיהֶם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב" (שמות ב כד). בזכירה הגאולה מתרחשת גם בצד המעשי.

### בפקידה כבר שמחה

ובזוהר הקדוש הסביר רבי יהודה כי השמחה היא כבר בפקידה. שכך מסביר זוהר את הפסוק "שִׁמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כָּל אֲהֲבֶיהָ שִׁישׁוּ אֶתָּה מְשׁוּשׁ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֶיהָ" (ישעיהו סו י): "בְּגִין דְּחִדּוּהָ לֹא אֲשַׁתְּכָה, אֲלֵא בּוֹמְנֵי דִישְׁרָאֵל קִיַּיְמִי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. דְּתַמֵּן אֶתְחַבֵּרַת אֶתְתָּא בְּכַעֲלָה,

## ביחד נביא גאולה

בשנת תשד"ס הייתה פגישה חשובה מאוד בין הרבי מחב"ד לבין הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל והרה"ג אברהם שפירא זצוק"ל. בשיחה מיוחדת זו אמר הרבי מחב"ד כי המפגש בין עבודת משה לעבודת אהרן הכהן חולל השראת שכינה. שהרי עבודת משה רבנו במשכן לא גרמה להשראת שכינה. גם עבודת אהרן הכהן לבדו לא גרמה להשראת שכינה. כשמשו ואהרן ביחד נכנסו למשכן - שרתה שכינה. לכן ביקש הרבי מהרבנים שיאחדו שלושתם כוחות להביא ביחד גאולה.

מסתבר שהקב"ה נענה לתפילתו של הרבי והפגישה פעלה משהו מאוד עליון, שהרי עד אותה פגישה לא הסכים הרבי שיקראו לתהליך "אתחלתא דגאולה" (למשל שיחת תשנ"ג חיי שרה) ומאותה פגישה ואילך אומר הרבי "בדורנו זה ובזמננו זה - שע"פ סימני חז"ל (במסכת סנהדרין, במדרשים ובכ"מ) נמצאים כבר בשלב הגאולה ממש" (שיחת פרשת ויצא ה'תשנ"ב).

## כל ענייני הגאולה התחילו כבר

הרבי מדגיש שלא מדובר בהכנות רוחניות בלבד, אלא בהכנות מעשיות ומומשיות: "כל ענייני הגאולה התחילו כבר, וכבר נמשכו בעולם הזה הגשמי" (שיחת שבת פרשת שופטים תשנ"א). כן חוזר הרבי ואומר בשיחה עם מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל: "לא זו בלבד שסוף הגאולה לבוא, אלא הגאולה כבר עומדת על סף הפתח ומחכה לכל אחד ואחד מישראל שיפתח את הדלת ו'יסחוב' את הגאולה לתוך החדר!" (ו' במרחשוון תשנ"ב).

## רוחו של משיח כאן - והיא פועלת

הרבי מסביר כי יש שלב שבו המשיח מתגלה, ויש שלב שבו הוא לא מתגלה אבל רוחו פועלת (כעין מה שהסביר הרמח"ל במאמר הגאולה לעיל). השלב שבו נמצאת רוחו של משיח בעולם נקרא "מוות המשיח", והוא קודם להתגלות המשיח. בשלב הזה מתחילים בני האדם לפעול מכוח רוחו של משיח ומכילים את העולם לקראתו (משיחות ליל ה' פ' תולדות, אדר"ח כסלו, וש"פ תולדות, ב' כסלו ה'תשנ"ב).

## הסימנים לסוף הגלות נתקיימו

באותה פגישה של הרבי עם הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל והרה"ג אברהם שפירא זצוק"ל, אמר הרבי כי כל הסימנים שנאמרו בחז"ל מתקיימים בימינו. במיוחד דיבר הרבי על מה שאמרה הגמרא, שאין לך קץ מגולה מזה שארץ ישראל נותנת פריה בעין יפה: "כל הסימנים שהובאו בחז"ל על אודות סוף זמן הגלות - נתקיימו כבר. ולדוגמה, הסימנים בעניינים בלתי רצויים שבסוף מסכת סוטה - חוצפה יסגי, נערים פני זקנים ילבינו, בת קמה באמה וכו' - עניינים אלו נתקיימו כבר ובאופן של 'הידור והידור'. כמו כן הסימן ד'מלכויות מתגרות אלו באלו' שעל זה אמרו חז"ל (ב"ר פמ"ב, ד.) 'אם ראות מלכויות מתגרות אלו באלו צפה להגליו של משיח'. וכן בנוגע לסימנים בעניינים טובים על הקץ המגולה, כמו שכתוב בגמרא: אין לך קץ מגולה מזה שנאמר: 'ואתם הרי ישראל ענפיתם תתנו ופריכם תשאאו לעמי ישראל כי קרבו לבא' (יהושע לו, ח). ופירש שם רש"י: 'כשתתן ארץ ישראל פרי' בעין יפה, אז יקרב הקץ' (סנהדרין צח, א ובפרש"י).

## חייבים לפקוח עיניים

מה שחסר הוא רק שנפקח את העיניים ונראה כי אנחנו "בשלב בגאולה

וכדין הוא ה'דוונתא דכלא, ה'דוונתא דעילא ותתא'. בגלל שהשמחה לא קיימת אלא בזמן שעם ישראל נמצא בארץ ישראל, ששם יש יחוד קודשא בריך הוא ושכינתא. ויש שמחה בכל העולמות שלמעלה ולמטה. "ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלאו תבל ויושבי בה".

## אל תשמח ישראל אל גיל בעמים

אבל בזמן שישמח ישראל לא נמצאים בארץ הקדושה אסור לשמוח ולהראות שמחה. "בזמנא דישקאל לא אשקחכו בארעא קדישא, אסיר ליה לפר נש למחדי, ולאחזא חידו. דכתיב, שקחו את ירושלם וגילו בה וגו', וגילו בה דייקא". רק בירושלים אפשר לשמוח. כאן הזהר מביא סיפור על רבי אבא שבעט במי ששמח בבבל. "רבי אבא חמא חד בר נש. דהוה חדי בבי טרונגיא דבבל, בטש ביה, אמר שקחו את ירושלם כתיב (אמר רבי אבא), בזמנא דירושלם ס בחדוה, בעי בר נש למחדי".

## בארץ ישראל - בשמחה; בגלות - ביראה

ובאופן זה מתרחש רבי אלעזר בזהר שני פסוקים שלכאורה סותרים זה את זה. "כתוב אחד אומר, עבדו את ה' בשמחה, וכתוב אחד אומר, (תהלים ב) עבדו את ה' ביראה וגילו בירעה. מה בין האי להאי. אלא, פאן בזמנא דישקאל שקראן בארעא קדישא. פאן בזמנא דישקאל שקראן בארעא אחרא. עבדו את ה' ביראה, דא כנסת ישראל, בזמנא דאיהי בגלותא ביני עממא". כמובן ששני הפסוקים נכונים תמיד, אבל בארץ ישראל עבודת ה' היא בעיקר בשמחה. ובגלות בעיקר ביראה וברעה.

## פי בשמחה תצאו מהגלות

מקשה רבי יהודה ואומר שהפסוק אומר שכבר ביציאה מהגלות יש שמחה. "אמר רבי יהודה, והא כתיב (ישעיה נה) 'כי בשמחה תצאו', ודא היא כנסת ישראל, פיון דאמר תצאו, מן גלותא הוא, ואקרי שמחה? ועונה כי כבר בפקידה בגלות יש שמחה. "אמר ליה, ודאי הכי הוא, דכל זמנא דאיהי בגלותא ושכיבת לעפרא, לא אקרי שמחה" כל זמן שהשכינה בגלות היא בעפר. עד שה' בא לגאול אותה ומקים אותה מהעפר. "עד דקודשא בריך הוא יתי לגבה, ויקים לה מעפרא, וימא (ישעיה נב) 'התנערי מעפר' וגו'." (ישעיה ס) 'קומי אוזי וגו'. ויתחברון כחדא, כדין הדוונתא אקרי. הדוונתא דכלא, וכדין בשמחה תצאו ודא". ולמרות שהיא עדיין בגלות, כיוון שהייתה פקידה - יש בנפש שמחה גדולה וממנה שואבים כוח לעלות לארץ ישראל.

## ההרים והגבעות יפצחו לפניהם רנה

השמחה של עם ישראל נובעת מהשמחה של השכינה, "משמח ציון בבניה", והיא גורמת שמחה לכל מלאכי מעלה שבאים לישר את הדרך לעלייה של עם ישראל לארצו, כמו שהיה ביציאת מצרים: "כדין פמה תילין יפקון לקבלא דמטרונותא, לקדוונתא דהלולא דמלקא, פמה דאת אמר (ישעיה נה) ההרים והגבעות יפצחו וגו', וכתיב (ישעיה נב) כי הלך לפניהם ה' וקאספקם אלהי ישראל" (זהר במדבר חלק ג דף קיח/א).

## גאולה בביטול שעבוד מלכויות

אנו לומדים גם בדרך הפשט שהגאולה מתחילה כבר בהיות ישראל בחז"ל, שהרי הפסוק בשמות אומר: "לכו אמר לבני ישראל אנו ה' והוצאתי אתכם ממצרים" (שמות ו). ואחר כך בא מתן תורה: "ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני ה' אלהיכם המוציא אתכם ממצרים ממצרים". ואחר כך הכניסה לארץ: "והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את-ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אותה לכם מורשה אני ה'". הננו רואים שביטול שעבוד מלכות מצרים ויציאת ממנה קרוי "גאולה" אע"פ שעדיין לא באו אל הארץ.

# סיפורים על הרב זצ"ל

## הלל והוריה

סיפור הרב שמואל כץ: בשנת תשס"ח פנה אלי בנו של הרב זצ"ל, שלמה, ובפיו בקשה - כחוקר תולדות הרבנות הראשית, וכאחד מעורכי הספר "הרבנות הראשית: שבעים שנה לייסודה", וכמי שזכה ליחס מיוחד מהרב זצ"ל, הוא מבקש שאקבל על עצמי לערוך ספר חדש ומיוחד במינו שלא נדפס כמותו מעולם. הרב זצ"ל, בהיותו הרב הראשי לישראל, כתב אלפי תשובות בהלכה. בקשתו הייתה, שאשב עם הרב, ואעבור אתו על כל התשובות, כדי שהרב יתקן ויוסיף מקורות ונימוקים, כאילו הוא כותב את התשובות היום.

פעמים רבות, בין תשובה לתשובה, הרב זצ"ל סיפר לי סיפורים מרתקים על גדולי ישראל ועל ההווי של ירושלים של פעם. לדוגמה, כאשר עסקנו בשאלה לגבי אמירת הלל ביום העצמאות. העזתי ושאלתי אותו לדעתו בנדון. הוא השיב לי נחרצות, בוודאי שיש לומר הלל, אם ח"ו הערבים היו מנצחים במלחמת השחרור, הם היו שוחטים את כולנו, הכרתי אותם בילדותי בעיר העתיקה, והוסיף מספר סיפורים על כך.

(מתוך קובץ סיפורים שטרם התפרסם)

## לימוד תחת אש

סיפור הרה"ג משה צדקה, ראש ישיבת "פורת יוסף": היינו צעירים כשהיתה מלחמת העצמאות. ישבנו במקלטים ופחדנו, הערבים היו ידועים ברשעותם ובכל מקום שהיה ביכולם הם טבחו בנשים וילדים באכזריות גדולה. כך היה בחברון, כך בצפת, כך בכל מקום שבו הם היו יכולים לרצוח ולבזוז. כולם זכרו את מאורעות תרפ"ט והיינו בפחד גדול, כולם חששו.

במצב הזה לאף אחד לא היתה סבלנות ללמוד תורה במקלט. אם היו בכל זאת לומדים, זה היה מעט. בכל רגע היינו מרימים את הראש לשמוע מה קרה. לא היינו מרוכזים. כך כולם נהגו חוץ מחכם מרדכי אליהו, שהיה צעיר באותם ימים. הוא היה יושב בפינה שלו ולומד תורה בהתמדה, כאילו לא קורה דבר. לומד בלי הפסקה, ומבלי להרים את הראש. לומד בעיון עמוק ובלי להתערב בכל המהומה שהיתה סביבו במקלט.

כשחכם מרדכי ראה אותי עומד ומתבונן בו הוא האיר לי פנים ואמר לי: "בוא ונלמד ביחד". וכך למדנו הלכות ברכות בעיון גדול. עד היום אני זוכר את הלכות ברכות שלמדנו שם בשעה נוראה זו.

## תשובה כהלכה

**יוסי נפלאים, ר"ל מוזיקה. למה אסור לשמוע מוזיקה בספירת העומר?**

ימי ספירת העומר הם הימים הכי נפלאים של השנה. הם כמו ימי חול המועד שבין הגאולה הגשמית בפסח לגאולה הרוחנית בשבועות. ימים של התעלות אחר התעלות. ימים שבאו לניקוי מ"ט שער טומאה ולעלות לחמישים שער בינה. אבל לפי גודל מעלת הימים הללו, כך גדול הסיכון כשלא נוהגים בהם כראוי. זה מה שקרה עם תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה. הרבה שואלים, ובצדק: האם לא היו אסונות הרבה יותר גדולים מאלה? לא מצוינן שעשו עליהם אבלות של כמה וכמה שבועות לכלל ישראל. נכון, אבל המציאות שהובילה את תלמידי ר' עקיבא לסופם הנורא היא "מחלה" שעדיין מלווה אותנו ומקננת בתוכנו.

צריך לדעת, אם המחלה הזאת פורצת שוב, היא עלולה להחריב לנו גם את הבית השלישי, חס ושלום. זה מרחץ של דמים והרס של הרבה תקוות. היה לא תהיה! אי אפשר להסתפק רק על הבטחות שהכול יהיה בסדר, צריך לעשות משה.

האיסור הזה של שמיעת מוזיקה ושל תגלחת אמור להציק לכולנו ולהזכיר לנו כמה פעמים בכל יום שצריך לתקן בכל כוחנו את העניין הזה של כבוד זה לזה, חובב לב ומניעת צרות עין. שום מידה רעה לא נתקנת מאליה. נדרשת עבודה על המידות ואיסונים קשים.

המוזיקה הרגועה והשלווה עלולה להשליט אותנו שהכול הולך כתיקנו. האיסור הזה על מוזיקה בא להוציא אותנו מהניחוח המסוכנת הזאת.

אם מצבו של עם ישראל קרוב ללבר, אתה לא יכול לשמוע מוזיקה כלל, רק לעשות ולתקן ולעלות מדרגה אחר מדרגה, ובעלייתך - יעלה כל העם כולו.

ממש" והכל מוכן לגאולה האמיתית והשלמה בפועל ממש. "באופן שזה יפתח את הלב והעניים והאונים - שיבינו, יראו וישמעו בפשטות ממש בגשמיית העולם - את הגאולה האמיתית והשלמה בפועל ממש". והוא גם מברך שהיה לנו עניינים לראות את הניסים הגלויים שקורים איתנו עכשיו: "ויהי רצון שהקב"ה יעזור לכל אחד ואחד מישראל שיהיה לו את העיניים לראות" (במילא) **אונים לשמוע' ולב לדעת' - לראות את 'המסות הגדולות אשר ראו עיניך האותות והמופתים הגדולים ההם', את הניסים הגלויים שקורים בכל יום.**

## כששרים לה' - מביאים את המשיח בפועל ממש

השמחה הזאת היא חשובה כל כך, עד שהגמרא אומרת כי חזקיהו המלך לא אמר שירה, ועל כן לא זכה להיות משיח. כפי שמושיח ואומר הרבי זצ"ל: "ועוד והוא העיקר: ההכרה וההודאה ונתינת השבח לה' על הניסים שהוא עושה, נוסף על היותם ענין של הכרת טובה - זה גם נוגע לביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלמה, כפי שהגמרא אומרת: "ביקש הקב"ה לעשות חזק' משיח .. אמרה מידת הדין לפני הקב"ה .. חזק' עשית לו כל הניסים הללו (שניצל מסנהרב ונתרפא מחליו) ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח". על-פי זה מובן בעניננו, שפירסומי ניסא של הניסים שעושה הקב"ה בזמננו - הרי זה נוגע להבאת הגאולה האמיתית והשלמה בפועל ממש!

ומזה מתקבלת הוראה עיקרית: מאחר שכבר עומדים לאחרי כל הענינים, והגאולה עדיין לא באה - דבר נכון ביותר הוא לעסוק בענין של "פירסומי ניסא", לפרסם אצל עצמו ואצל הזולת, ובכל מקום ומקום - את הניסים שהקב"ה עושה עימנו, מתוך ידיעה שבזה קשורה הגאולה האמיתית והשלמה! (וישב התשנ"ב).

## עד שהוא לא מתבייש לצאת בריקוד בגלל הניסים הגלויים

עוד כותב הרבי ואומר, כי השמחה על הניסים צריכה להיות כל כך גדולה עד שיוצאים עליה בריקוד: "ואפילו אם עדיין ישנו יהודי שצריך להסביר לו עד שיראה את הניסים (כיון שהוא לא מבין בקיומם לעת עתה) - הרי זה בא באופן הכי קל, בדרכי נועם ובדרכי שלום ובשמחה ובטוב לבב, מספיק שיעוררוהו על כך פעם אחת. ויהי רצון שלא יצטרכו לדבר ולספר אחד לשני אודות הניסים, כיון שכל אחד ואחד יראה ורואה זאת בגלוי, מראה באצבעו ואומר זה, ומכיר ומודה לה' על הניסים, עד שהוא לא מתבייש לצאת בריקוד בגלל הניסים הגלויים! כיון שהוא לא משכנע את עצמו שאין מה לרקוד ולהרעיש על הניסים שהקב"ה מראה, אלא אדרבא: הוא בא לידי הכרת האמת לאמיתו, א[ שהקב"ה מראה ניסים גלויים. וכן ב] שצריך להיות על כך בשמחה גדולה".

## הכנת תופים לגאולה

על כן צריך להכין לשם כך תופים. בשיחה לפרשת בשלח התשנ"ב הביא הרבי את דברי חז"ל על הנשים שהכינו תופים במצרים: "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים", ועל דרך זה בנוגע לגאולה העתידה לבוא, עלי' נאמר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שתהי' בשכר נשים צדקניות שבאותו הדור, כמאד"ל: "אין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור".

ובפרט ע"פ המבואר בכתבי האריז"ל שדור הגאולה העתידה הוא גלגול של הדור שיצא ממצרים, ועפ"ז, הנשים הצדקניות שבדורנו שבזכותן נגאלים, הן הן הנשים הצדקניות שבזכותן יצאו ממצרים".

ממשיך הרבי ואומר כי השמחה והשירה על הניסים הגלויים והעכשוויים תביא גאולה שלמה: ועוד והוא העיקר: שמהשמחה והשירה על הניסים הגלויים העכשוויים, נבוא תיכף ומיד ממש ל"נודה לך שיר חדש על גאולתנו" בגאולה האמיתית והשלמה, שאז יהיו הניסים והנפלאות הגדולים ביותר, "אראנו נפלאות" (נפלאות - אפילו בערך לנסים ביציאת מצרים). אמן ואמן.